

Itsenäisyytemme, sukupolvelta toiselle siirtyvä arvokkain perintömme

Professori Ilkka Virtanen

**Puhe Suomen Vapaudenpatsaalla
Itsenäisyyspäivänä 6.12.2000 klo 18**

Presidentti J.K. Paasikiven opeista tiedämme, että tosiasiaain tunnistaminen ja tunnustaminen muodostavat yhden viisauden peruspilareista. Vähän samaa on siinä opetuksessa, jonka tilallisen poika, sittemmin itsekin tilallinen Aapo Jukola esitti keskenään väitteleville Juhani- ja Eero-veljilleen Aleksis Kiven klassikkoteoksessa Seitsemän veljestä: "Tietää mitä on tapahtunut, sehän on, eräältä kannalta katsoen, viisaus suuri. Jos visusti harkitset mikä kylvö menneistä saattoi hyödyllisiä, mikä vahingollisista hedelmiä, ja sen mukaan asetat elämäsi, työs ja toimes, niin oletpa viisas mies".

Valtiollinen itsenäisyytemme ja kansallinen vapautemme ovat tyypillisesti asioita, joiden säilyttäminen ja vaaliminen sekä kulloisiinkin olosuhteisiin sopeuttaminen edellyttävät tietoisuutta siitä, mitä aikaisemmat sukupolvet ovat ensin niiden saavuttamiseksi ja myöhemmin niiden säilyttämiseksi ja vahvistamiseksi tehneet. Tämä perinteinen, eri sukupolvet yhteen tuova Itsenäisyyspäivän juhlahetki Suomen Vapaudenpatsaalla on erinomainen esimerkki tällaisen tietoisuuden olemassaolosta ja vahvana säilymisestä.

Itsenäisyytemme saavuttamisessa Pohjanmaa ja sen pääkaupunki Vaasa olivat keskeisessä asemassa. Vapaussodan alkaminen täältä – sota alkoi ja jatkui täällä nimenomaan vapaussotana, jääkärijoukkojen kotiinpaluu Vaasan kautta ja niiden muodostuminen myöhemmin kansallisen armeijamme perusrungoksi sekä Vaasan toimiminen – vaikkakin lyhytaikaisesti – itsenäisen Suomen ensimmäisenä hallintokaupunkina sitovat Vaasan keskeisesti itsenäisyytemme alkuhetkiin. Jälkipolville näiden tapahtumien dokumenttina toimii tämä 62 vuotta sitten pystytetty, kuvanveistäjä Yrjö Liipolan suunnittelema Suomen Vapaudenpatsas - Finlands Frihetsstaty.

På den tiden, när Frihetsstatyn restes, var vårt lands självständighet och frihet dock inte på någon fast grund. Det tog bara drygt ett års tid, när Finland igen måste kämpa för sin frihet. Jag är säker, att jag tolkar fosterlandsvännernas känslor rätt, när jag utvidgar de värden, som Frihetsstatyn symboliserar, att täcka också denna vår senaste frihetskamp. När den Nationella Veteransdagens riksomfattande festligheter firades drygt två år sedan i Vasa, var Finlands Frihetsstaty det självskrivna kännetecknet för dessa festdagar. På detta sätt ville man ge till både de kvinnliga och manliga veteranerna den uppskattning som på grund av försvaret och bevaringen av vår frihet dem tillhör.

I början av detta århundrade valde Finland alltså en väg, där man själv ville bestämma sitt öde. Den nationella identiteten, de egna språken och den egna kulturen, kärleken till det egna landet och en önskan om frihet var centrala motiv för att uppnå självständighet. Men såsom historien utvisar, har den valda vägen också varit nödvändig för att Finland i full utsträckning skulle bli delaktig i den utveckling som vi i dag kan se och njuta av. Och Finland har inte enbart varit delaktig, utan har i många avseenden främjat och gått i spetsen för denna utveckling. Vår politiska position är stabil och våra ledande politikernas statsmannafärdigheter utnyttjas regelbundet inom den internationella politiken. Våra företag är betydande aktörer och påverkare på den internationella marknaden. Våra

satsningar på och resultat i utbildning och forskning är på internationell toppnivå och inom kulturens område kan vi oavbrutet få fram lysande internationella stjärnor.

Tässä Itsenäisyyspäivän juhlahetkessä Suomen Vapaudenpatsaan juurella kohtaavat itsenäisen ja vapaan Suomen eri sukupolvet. Minun sukupolveni isovanhemmat saavuttivat työllään ja taistelullaan maallemme itsenäisyyden. Seuraava sukupolvi, jo harventunut ja ikääntynyt veteraanikäluokka, pystyi ponnistuksillaan ja uhrauksillaan säilyttämään saavutetun itsenäisyyden ja tämän lisäksi vielä jälleenrakennuksen kaudella luomaan pohjan sille menestyksen ja hyvinvoinnin tielle, josta oma sukupolveni on mm. opiskelumahdollisuuksien muodossa päässyt ensin osalliseksi ja on myöhemmin voinut itsekin jatkaa tätä kehitystyötä.

Viestikapula on siirtymässä seuraavalle sukupolvelle, jota tässä tilaisuudessa edustatte te soihtuja kantavat ylioppilaat. Te elätte uudenlaisessa koko maapallon kattavassa informaatioyhteiskunnassa. Kansalliset ja isänmaalliset arvot säilyttävät kuitenkin merkityksensä tässäkin yhteiskunnassa. Osallistumalla soihtukulkueena tähän Itsenäisyyspäivän juhlahetkeen osoitatte tunnistavanne ja tunnustavanne nämä kansaamme ja isänmaatamme jo lähes vuosisadan koossa pitäneet yhteiset arvot. Vaalikkaa jatkuvasti näitä perusarvoja ja siirtäkää ne perinnöistä arvokkaimpina edelleen omille lapsillenne.